

EDUSKUNNAN VASTAUS 99/2009 vp

Hallituksen esitys laeiksi työntekijän eläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi työntekijän eläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 68/2009 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystoimi on antanut asiasta mietinnön (StVM 20/2009 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 19 päivänä toukokuuta 2006 annetun työntekijän eläkelain (395/2006) 90 §:n 2 ja 4 momentti,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 5 kohta, 12 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, 16 §:n 1 momentin johdantokappale, 63 §:n 1 momentin 3 kohta, 66 §:n 2 momentti, 68 §:n 2 momentti, 69 §, 74 §:n 3 momentin 2 kohta, 76 §:n 1 ja 6 momentti, 81 §:n 2 momentti, 82 §, 84 §:n 1 ja 3 momentti, 90 §:n 1 momentti ja 175 §,

sellaisina kuin niistä ovat 76 §:n 1 momentti laissa 1164/2007 ja 175 § osaksi laissa 1292/2006, sekä

lisätään 76 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1164/2007, uusi 6 momentti, jolloin muutettu 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *ansaitulla eläkkeellä* tämän lain alaisten työansioiden, päättyneen eläkkeelläoloajan, 4 kohdassa tarkoitettujen palkattomien aikojen ja valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai

opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) perusteella karttunutta eläkettä;

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeu-

den perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

63 §

Eläkkeen karttuman perusteet

Eläkettä karttuu:

3) tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta.

66 §

Eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta

Tulevan ajan eläke on 76 §:ssä tarkoitetusta tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden sen kuukauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää 63 vuotta.

68 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden.

69 §

Eläkkeen karttuminen osa-aikaeläkkeen aikana

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta palkattomilta ajoilta saatujen 74 §:ssä tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista tuloista karttuu eläkettä 64 ja 65 §:n mukaisesti.

74 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

2) 55 prosenttia vuorotteluvapaalain mukaisen vuorottelukorvauksen perusteena olevasta ansiosta;

76 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden työeläkelakien mukaisten työansioiden ja 74 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen perusteella, jotka työntekijällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkasteluaika*). Tulevan ajan ansioihin luetaan myös tarkasteluaikana maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansio. Tulevan ajan ansio on kuukautta kohden näiden tarkasteluaikana saatujen työansioiden, palkattoman ajan etuuksien perusteena olevien tulojen, työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansioiden ja 4—6 momentissa tarkoitettujen tulojen summa jaettuna kuudellakymmenellä.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydellä

tä kuukaudesta, jolta työntekijälle on tarkastelu-aikana karttunut valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaista etuutta.

Jos työntekijällä ei ole tarkasteluaikana eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, tulevan ajan eläkkeenosaa ei lueta eläkkeeseen myöskään 74 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen tai 4—6 momentissa tarkoitettujen tulojen perusteella.

81 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan työntekijän maksussa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos työntekijä on korotusvuoden alussa 24—31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä.

82 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen elinaikakertoimella.

Vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Jos vanhuuseläke alkaa ennen tuota vuotta, vanhuuseläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella.

Työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Työkyvyt-

tömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eläkettä ei muunneta elinaikakertoimella.

84 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän kuollessaan saaman tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella. Perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessaan ansaitsema eläke.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan työkyvyttömyyseläkkeellä, johon ei sisältynyt 81 §:ssä tarkoitettua kertakorotusta, maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke ja sen perusteella myönnetty perhe-eläke yhdessä ovat jatkuneet viisi kalenterivuotta. Jos edunjättäjä ei ollut kuollessaan eläkkeellä, kertakorotus lisätään maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläke on jatkunut viisi kalenterivuotta. Kertakorotusprosentti määrätään 81 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla sen mukaan, mikä edunjättäjän ikä olisi korotushetkellä.

90 §

Leskeneläkkeen vähennyksen peruste ja määrä

Leskeneläkettä vähennetään, jos lesken 88 §:ssä tarkoitettut työeläkkeet ylittävät eläkkeen vähennyksen perusteen. Eläkkeen vähennys on 50 prosenttia lesken 88 §:ssä tarkoitettujen työeläkkeiden ja eläkkeen vähennyksen perusteen erotuksesta. Eläkkeen vähennyksen peruste on 500 euroa kuukaudessa.

175 §

Eläkelaitoksen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän

lain ja merimieseläkelain mukaisten työansioiden yhteismäärä 76 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa, vastaa kukin eläkelaitos, jonka toimintapiiriin vakuutettu kuului mainittujen kalenterivuosien aikana. Eläkelaitos vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on kyseisessä eläkelaitoksessa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioiden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioiden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 74 §:ssä tarkoitettujen 76 §:n 2 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 76 §:n 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lain 16 §:n 1 momentin johdantokappale, 63 §:n 1 momentin 3 kohta ja 69 § tulevat voimaan kuitenkin 1 päivänä tammikuuta

2011. Osa-aikaeläkkeen ansion alenema luetaan kuitenkin tulevan ajan ansioihin lain voimaan tullessa voimassa olleen 76 §:n 1 momentin mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2010 saakka.

Lain 66 §:n 2 momenttia, 68 §:n 2 momenttia, 76 §:n 6 momenttia ja 82 §:ää sovelletaan vanhuuseläkkeisiin, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen, ja työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen. Lain 90 §:n 1 momenttia sovelletaan perhe-eläkkeisiin, joissa leskeneläkkeen vähennys tehdään ensimmäisen kerran lain voimaantulon jälkeen.

Ennen vuotta 1953 syntyneen työntekijän osa-aikaeläkeoikeuteen, eläkkeen karttumiseen osa-aikaeläkkeen ajalta sekä tulevan ajan ansioon sovelletaan, mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa laissa säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

työntekijän eläkelain voimaanpanolain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä toukokuuta 2006 annetun työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 §:n 2 momentti seuraavasti:

30 §

Vanhuuseläke muunnetaan vanhuuseläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoi-

mella, jos vanhuuseläke alkaa ennen vuotta, jona työntekijä täyttää 62 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti,
kumotaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun merimieseläkelain (1290/2006) 95 §:n 2 ja 4 momentti,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 7 kohta, 11 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, 16 §:n 1 momentin johdantokappale, 64 §:n 1 momentin 3 kohta, 67 §:n 2 momentti, 69 §:n 2 momentti, 70 §, 73 §:n 2 momentti, 75 §:n 2 momentti, 76 §, 80 §:n 3 momentin 2 kohta, 82 §:n 1 ja 6 momentti, 87 §:n 2 momentti, 88 §, 89 §:n 1 ja 3 momentti, 95 §:n 1 momentti ja 156 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 82 §:n 1 momentti laissa 1168/2007, sekä

lisätään 82 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1168/2007, uusi 6 momentti, jolloin muutettu 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *ansaitulla eläkkeellä* tämän lain alaisten työansioden, päättyneen eläkkeelläoloajan sekä 6 kohdassa tarkoitettujen palkattomien aikojen ja valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) perusteella karttunutta eläkettä;

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitettun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

64 §

Eläkkeen karttumisen perusteet

Eläkettä karttuu:

3) tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta.

67 §

Eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta erityisin karttumisprosenttein

Tulevan ajan eläke on 82 §:ssä tarkoitettusta tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,6 prosenttia vuotta kohden sen kuukauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää 63 vuotta.

69 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta erityisin karttumisprosenttein

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,6 prosenttia vuotta kohden.

70 §

Eläkkeen karttuminen osa-aikatyöstä ja osa-aikaeläkkeen ajalta erityisin karttumisprosenttein

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta palkattomilta ajoilta saatujen 80 §:ssä tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista tuloista eläkettä karttuu 66 ja 77 §:n mukaisesti.

73 §

Eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta yleisin karttumisprosenttein

Tulevan ajan eläke on 82 §:ssä tarkoitettusta tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun.

75 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta yleisin karttumisprosenttein

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden.

76 §

Eläkkeen karttuminen osa-aikatyöstä ja osa-aikaeläkkeen ajalta yleisin karttumisprosenttein

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta palkattomilta ajoilta saatujen 80 §:ssä tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista tuloista eläkettä karttuu 72 ja 77 §:n mukaisesti.

80 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

2) 55 prosenttia vuorotteluvapaalain mukaisen vuorottelukorvauksen perusteena olevasta ansiosta;

82 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden työeläkelakien mukaisten työansioiden ja 80 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen perusteella, jotka työntekijällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkastelu aika*). Tulevan ajan ansioihin luetaan myös tarkasteluajana maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansio. Tulevan ajan ansio on kuukautta kohden näiden tarkasteluajana saatujen työansioiden, palkattoman ajan etuuksien perusteena olevien tulojen, työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion ja 4—6 momentissa tarkoitettujen tulojen summa jaettuna kuudellakymmenellä.

Tulevan ajan ansiota määrittäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudesta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana karttunut valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaista etuutta.

Jos työntekijällä ei ole tarkasteluaikana eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, tulevan ajan eläkkeenosaa ei lueta eläkkeeseen myöskään 80 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen tai 4—6 momentissa tarkoitettujen tulojen perusteella.

87 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan työntekijän maksussa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos työntekijä on korotusvuoden alussa 24—31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä.

88 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen elinaikakertoimella.

Vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Jos vanhuuseläke alkaa ennen tuota vuotta, vanhuuseläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella.

Työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke

muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eläkettä ei muunneta elinaikakertoimella.

Elinaikakerroin annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella siten kuin työntekijän eläkelain 83 §:ssä säädetään.

89 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän kuollessaan saaman tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella. Perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessaan ansaitsema eläke.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan työkyvyttömyyseläkkeellä, johon ei sisältynyt 87 §:ssä tarkoitettua kertakorotusta, maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke ja sen perusteella myönnetty perhe-eläke yhdessä ovat jatkuneet viisi kalenterivuotta. Jos edunjättäjä ei ollut kuollessaan eläkkeellä, kertakorotus lisätään maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläke on jatkunut viisi kalenterivuotta. Kertakorotusprosentti määrätään 87 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla sen mukaan, mikä edunjättäjän ikä olisi korotushetkellä.

95 §

Leskeneläkkeen vähentämisen peruste ja määrä

Leskeneläkettä vähennetään, jos lesken 93 §:ssä tarkoitettut työeläkkeet ylittävät eläkkeen vähennyksen perusteen. Eläkkeen vähennys on 50 prosenttia lesken 93 §:ssä tarkoitettujen työeläkkeiden ja eläkkeen vähennyksen perusteen erotuksesta. Eläkkeen vähennyksen peruste on 500 euroa kuukaudessa.

156 §

Eläkekassan vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Eläkekassa on vastuussa sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja työntekijän eläkelain mukaisten työansioden yhteismäärä 82 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa. Eläkekassa vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on eläkekassassa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 80 §:ssä tarkoitettujen 82 §:n 2 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 82 §:n 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lain 16 §:n 1 momentin johdanto-

kappale, 64 §:n 1 momentin 3 kohta, 70 ja 76 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Osa-aikaeläkkeen ansion alenema luetetaan tulevan ajan ansioihin lain voimaan tullessa voimassa olleen 82 §:n 1 momentin mukaisesti 31 päivää joulukuuta 2010 saakka.

Lain 67 §:n 2 momenttia, 69 §:n 2 momenttia, 73 §:n 2 momenttia, 75 §:n 2 momenttia, 82 §:n 6 momenttia ja 88 §:ää sovelletaan vanhuuseläkkeisiin, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen, ja työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen. Lain 95 §:n 1 momenttia sovelletaan perhe-eläkkeisiin, joissa leskeneläkkeen vähennys tehdään ensimmäisen kerran lain voimaantulon jälkeen.

Ennen vuotta 1953 syntyneen työntekijän osa-aikaeläkeoikeuteen, eläkkeen karttumiseen osa-aikaeläkkeen ajalta sekä tulevan ajan ansioon sovelletaan, mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa laissa säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun yrittäjän eläkelain (1272/2006) 83 §:n 2 ja 4 momentti,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 10 kohta, 13 §:n 1 momentin johdantokappale, 60 §:n 1 momentin 3 kohta, 63 §:n 2 momentti, 65 §:n 2 momentti, 66 §, 70 §:n 1 ja 7 momentti, 75 §:n 2 momentti, 76 §, 77 §:n 1 ja 3 momentti sekä 83 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 70 §:n 1 momentti laissa 1166/2007, sekä

lisätään 70 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1166/2007, uusi 7 momentti, jolloin muutettu 7 momentti siirtyy 8 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— — — — —
10) *ansaitulla eläkkeellä* tässä laissa tarkoitettua kokonaistyötulon, päättyneen eläkkeelläoloajan ja 9 kohdassa tarkoitettujen palkattomien aikojen perusteella karttunutta eläkettä sekä val-

tion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) perusteella karttunutta etuutta;

13 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla yrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

60 §

Eläkkeen karttuman perusteet

Eläkettä karttuu:

3) tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta.

63 §

Eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta

Tulevan ajan eläke on 70 §:ssä tarkoitettusta tulevan ajan perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden sen kuukauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää 63 vuotta.

65 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden.

66 §

Eläkkeen karttuminen osa-aikaeläkkeen aikana

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta palkattomilta ajoilta saatujen 68 §:ssä tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista tuloista karttuu eläkettä 61 ja 62 §:n mukaisesti.

70 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden työansioden sekä palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen perusteella, jotka yrittäjällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkasteluaika*). Tulevan ajan ansioihin luetaan myös tarkasteluaikana maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansio. Tulevan ajan ansio on kuukautta kohden näiden tarkasteluaikana saatujen työansioden, palkattoman ajan etuuksien perusteena olevien tulojen, työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion tulojen ja 5—7 momentissa tarkoitettujen tulojen summa jaettuna kuudellakymmenellä.

Tulevan ajan ansiota määrittäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta yrittäjälle on tarkasteluaikana karttunut valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaista etuutta.

Jos yrittäjällä ei ole tarkasteluaikana eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, tulevan ajan eläkkeenosaa ei lueta eläkkeeseen myöskään 68 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen tai 5—7 momentissa tarkoitettujen tulojen perusteella.

75 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan yrittäjän maksussa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, mikä ikäinen yrittäjä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos yrittäjä on korotusvuoden alussa 24—31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä.

76 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen elinaikakertomella.

Vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertomella, jonka aikana yrittäjä täyttää 62 vuotta. Jos vanhuuseläke alkaa ennen tuota vuotta, vanhuuseläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertomella.

Työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertomella. Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eläkettä ei muunneta elinaikakertomella.

Elinaikakerroin annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella siten kuin työntekijän eläkelain 83 §:ssä säädetään.

77 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän kuollessaan saaman tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella. Perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan

edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessaan ansaitsema eläke.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan työkyvyttömyyseläkkeellä, johon ei sisältynyt 75 §:ssä tarkoitettua kertakorotusta, maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke ja sen perusteella myönnetty perhe-eläke yhdessä ovat jatkuneet viisi kalenterivuotta. Jos edunjättäjä ei ollut kuollessaan eläkkeellä, kertakorotus lisätään maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläke on jatkunut viisi kalenterivuotta. Kertakorotusprosentti määrätään 75 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla sen mukaan, mikä edunjättäjän ikä olisi korotushetkellä.

83 §

Leskeneläkkeen vähennyksen peruste ja määrä

Leskeneläkettä vähennetään, jos lesken 81 §:ssä tarkoitettut työeläkkeet ylittävät eläkkeen vähennyksen perusteen. Eläkkeen vähennys on 50 prosenttia lesken 81 §:ssä tarkoitettujen työeläkkeiden ja eläkkeen vähennyksen perusteen erotuksesta. Eläkkeen vähennyksen peruste on 500 euroa kuukaudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lain 13 §:n 1 momentin johdantokappale, 60 §:n 1 momentin 3 kohta ja 66 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Osa-aikaeläkkeen ansion alenema luetaan tulevan ajan ansioihin lain voimaan tullessa voimassa olleen 70 §:n 1 momentin mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2010 saakka.

Lain 63 §:n 2 momenttia, 65 §:n 2 momenttia, 70 §:n 7 momenttia ja 76 §:ää sovelletaan vanhuuseläkkeisiin, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen, ja työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen. Lain 83 §:n 1 momenttia sovelletaan perhe-eläkkeisiin, jois-

sa leskeneläkkeen vähennys tehdään ensimmäisen kerran lain voimaantulon jälkeen.

Ennen vuotta 1953 syntyneen yrittäjän osaaikaeläkeoikeuteen, eläkkeen karttumiseen osaaikaeläkkeen ajalta sekä tulevan ajan ansioon so-

velletaan, mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa laissa säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

yrittäjän eläkelain voimaannpanosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain voimaannpanosta 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun lain (1273/2006) 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

14 §

Vanhuuseläke muunnetaan vanhuuseläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoi-

mella, jos vanhuuseläke alkaa ennen vuotta, jona yrittäjä täyttää 62 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 2 §:n 1 momentin 9 kohta, 36 §:n 1 momentin johdantokappale, 67 §:n 1 momentin 3 kohta, 70 §:n 3 momentti, 71 §:n 2 momentti, 72 ja 78 § sekä 79 §:n 1 ja 3 momentti seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *ansaitulla eläkkeellä* tässä laissa tarkoitetun kokonaistyötulon, päättyneen eläkkeelläolo-

ajan ja 8 kohdassa tarkoitettujen palkattomien aikojen perusteella karttunutta eläkettä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) perusteella karttunutta etuutta;

36 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla maatalousyrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

67 §

Eläkkeen karttuman perusteet

Eläkettä karttuu:

3) tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta.

70 §

Eläkkeen karttuminen palkattomilta ajoilta ja eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta

Tulevan ajan eläke on 76 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tulevan ajan perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden sen kuu-kauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää 63 vuotta.

71 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden.

72 §

Eläkkeen karttuminen osa-aikaeläkkeen aikana

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta pal-

kattomilta ajoilta saatujen työntekijän eläkelain 74 §:ssä tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista tuloista karttuu eläkettä 68 §:n ja 70 §:n 1 momentin mukaisesti.

78 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen elinaikakertoimella.

Vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella, jonka aikana maatalousyrittäjä täyttää 62 vuotta. Jos vanhuuseläke alkaa ennen tuota vuotta, vanhuuseläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella.

Työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eläkettä ei muunneta elinaikakertoimella.

Elinaikakerroin annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella siten kuin työntekijän eläkelain 83 §:ssä säädetään.

79 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän kuollessaan saaman tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella. Perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessaan ansaitsema eläke.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan työkyvyttömyyseläkkeellä, johon ei sisältynyt työntekijän eläkelain 81 §:ssä tarkoitettua kertakorotusta, maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke ja sen perusteella myönnetty perhe-eläke yhdessä

ovat jatkuneet viisi kalenterivuotta. Jos edunjättäjä ei ollut kuollessaan eläkkeellä, kertakorotus lisätään maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläke on jatkunut viisi kalenterivuotta. Kertakorotusprosentti määrätään työntekijän eläkelain 81 §:ssä tarkoitetulla tavalla sen mukaan, mikä edunjättäjän ikä olisi korotushetkellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lain 36 §:n 1 momentin johdantokappale, 67 §:n 1 momentin 3 kohta ja 72 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Lain 70 §:n 3 momenttia, 71 §:n 2 momenttia ja 78 §:ää sovelletaan vanhuuseläkkeisiin, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen, ja työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen.

Ennen vuotta 1953 syntyneen maatalousyrittäjän osa-aikaeläkeoikeuteen, eläkkeen karttamiseen osa-aikaeläkkeen ajalta sekä tulevan ajan ansioon sovelletaan, mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa laissa säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain voimaannpanosta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain voimaannpanosta 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun lain (1281/2006) 13 §:n 2 momentti seuraavasti:

13 §

Vanhuuseläke muunnetaan vanhuuseläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoi-

mella, jos vanhuuseläke alkaa ennen vuotta, jona maatalousyrittäjä täyttää 62 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 2009